مەترسییەکانی میلیشیایی چەکداری و خێڵەگەری لە هەرێمی کوردستان و عیراق.. مژدە محمد ابڕاهیم

میرنشینە کوردییەکان بەشێکی گرنگی مێژووی کوردستانن کە لەماوەی سەدەکانی ڕابردوودا بوونەتە ناوەندی دەسەڵات و کولتووری کوردی. ئەم میرنشینانە زۆربەیان لە سەدەکانی ناوەڕاست و سەردەمی عوسمانییەکان دا بوونیان هەبووە و هەریەکەیان ڕۆڵی دیاریان هەبووە لە پاراستنی ناسنامەی کوردی و بەرەوپێشبردنی کولتوورو سیاسەتی کوردستان. مێژووی سەرهەڵدانی میرنشینە کوردییەکان دەگەڕێتەوە بۆ سەدان ساڵ لەمەوبەر و لە یەکێک لە کۆنترین میرنشینە کوردییەکان { میرنشینی حەسنەوی ٩٤١ / ١٠١٤ ز } کە لە شاری جیبەل دامەزراو هەریەک لە شارەزوور و شارەکانی مهاباد و کرماشان و هەمەدانی لەخۆ گرتووە و میرنشینەکانی تری وەکو میرنشینی { شەدادی، مەروانی، ئەیووبی ، بابان ، ئەردەلان، بۆتان، سۆران و بادینان } هەریەکەیان ڕۆڵی کاریگەری خۆیان هەبوو لەڕووی ئابوری و سیاسی و کۆمەڵایەتی و پێکەوە ژیانەوە لە کوردستان و ناوچەکەدا .

وەلی ئەم میرنشینانە هەریەکەیان لەلایەن دەوڵەتی سەفەوی و عوسمانی یەوە پاڵپشی دەکران و لە دژی میرنشینە کوردییەکانی تردا هان دەدران و بەکاردەهێنران لەپێناو لاوازکردن و توانەوەی ناسنامەی کوردی و پەرتەوازەکردنی ناوماڵی کوردی، کە ئامانج و خەونی تەواوی دوژمنانی کورد ئەو پەرتەوازەییەبووە تا کار گەیشتە دابەشکردن کوردستانی گەورە بەسەر هەر چوار وڵاتی عیراق، ئێران، تورکیا و سوریا، وە یەکترقبوڵ نەکردنی میرە کوردییەکان و خۆبەگەورەزانینان هۆکاری لێک دوورکەوتنەوەی نێوان هۆز و میرە کوردییەکان و شکستی یان بوو لەبەردەم سوپای دوژمندا.

ئەگەر لە کۆندا بوونی خێڵ و عەشیرەت زەرورییەت بووبێ ئەوا لەگەڵ گۆڕانی کۆمەڵگەی جیهانی و کرانەوەی دونیاو پێشکەوتنی سەردەم بوونی خێڵ و عەشیرەت و هۆز و گروپی چەکدار زیانیان زیاتر بۆ گەلی کورد گەیاندووەو بوونەتە هۆکاری پاشەکشەو بەرەو دواوە گەڕانەوەی کورد و پێشێل کردنی یاسا و هەوڵدان بۆ چارەسەرکردنی کێشەکان لەڕووی کۆمەڵایەتییەوە کە ئەمەش زیانی زۆری لەخاوەن ماف داوە چەندین پێشێلکاری و کاری کوشتن و هەڕەشەکردن مافی خاوەن ماف خواردراوە لەڕابردوودا ئێستاش بەردەوامی هەیە. لەڕۆژگاری

ئێستادا عەشیرەت و خێڵ لەلایەن دەسەڵاتەوە پڕ چەک دەکرێن و لە هەرکاتێکدا بێت ئەتوانن لەسودی خۆیان بەکاریان بهێنن و تەنانەت بوونەتە هۆکاری ملکەچکردنی گەنجان و هاوڵاتیان بۆ پابەندبوون بە لایەنێکی سیاسی دیاری کراوەوە تاوەکو لەکاتی دەنگدان دەنگیان بخەنە پاڵ لایەنێکی دەسەڵات کە ئەو خێڵانەش ئێستا لەژێر سایەی یەکێتی و پارتی دا دەیان و سەدان تاوانی ناڕەواو نابەجێ ئەنجام دەدەن و حساب بە یاسا ناکەن.

مانەوەی هەر گروپ و هێزێک هەر لە کۆنەوە پابەندبووە بە بەهێزی لایەنی چەکداری و سەربازی ئەو لایەنانە هەر بۆیەشە ئەم گروپ و خێڵە عەشایەریانە خۆیان پرچەک دەکرد لەپێناو پاراستنی خۆیانو بنەماڵەو بەرژەوەندییەکانیان. تەواوی ئەو خێڵ و عەشرەتانەی ئێستا لە کوردستان و عیراق حوکمی ناوچەکانی ژێر دەسەڵاتی خۆیان دەکەن لەلایەن هێزە سیاسییەکانەوە پاڵپشتی دەکرێن و هەر تاوانێکی کوشتن و زەوتکردنی مافی کەسێکی بێ دەسەڵات لەلایەن ئەو خێڵ و گروپانەوە ئەنجام دەدرێ و هەرگیز حساب بە دادگاکان ناکەن و هێزەکانی پۆلیسیش دەسەڵاتیان بەسەریاندا نیە.

پڕچەککردنی گروپ و میلیشیاو خێڵەکان لەلایەن یەکێتی و پارتییەوەو بەکارهێنانیان ڕۆژ لەدوای ڕۆژ لە زیادبوونداییەو پێگەیەکی بەهێزیان پێداون و کۆمەڵگەی کوردیان گەڕاندۆتەوە بۆ سەردەمی دەرەبەگایەتی و چەندین کاری گێرەشێوێنی دەبینین ڕۆژانە لەلایەن ئەو خێڵە عەشایەریانەوە ئەنجام دەدرێن بێ ئەوەی حساب بە یاسا و حوکمەت بکەن، لە دواین کاری ئەو خێڵانەش بەرەنگاربوونەوەی عەشیرەتی هەرکی بوو بەڕووی هێزەکانی ئاسایشی هەولێر کە تێیدا دوو هاوڵاتی بوونە قوربانی و چەندین چەکی قوڕس و جۆراوجۆر بەکارهات، واتە تەنها عەشیرەتێک ڕووبەڕووی حوکمەت بۆوە، گەورەکردنی خێڵ و عەشیرەتەکان و پڕچەککردنیان لەپێناو بەکارهێنانیان بۆ بەرژەوەندی حیزبەکانی دەسەڵات کاریگەری و کارەساتی گەورە لەدوای خۆیان جێ دەهێڵن.

زۆربونی گروپی میلیشیای وعەشاریەری لە عیراق و کوردستان و بڵاوکردنەوەی وێنەو ڤیدیۆیان لە تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان و نمایشکردنی کاروانی ئۆتۆمبیلەکانیان بە چەندین جۆری چەکی بچوک و گەورەوە زیادی کردووە کە ژیانی هاوڵاتیانیان وێران کردووەو ئەمەش کاریگەری دەرونی نەرێنی زۆری لەسەر هاوڵاتیان دروستکردووەو کەس لە ئەمنیەتی خۆی دڵنیا نیەو هەموو تاکێک ناچارکراوە پەنا ببات بۆ کڕینی چەکی بێ مۆڵەت و حوکمەت و هێزە ئەمنیەکانیش ڕۆڵیان زۆر لاوازە لە ئاست ئەو هێزو گروپە چەکداریانەو هیچ حسابێک بە یاساو دادگاکا ناکەن، بە پاڵپشتی حزبی خۆیان لە سەرو یاساو دادگاکان

د□ بیننەوەو کەس ناتوانێ بەرپەچیان بداتەوە.

مژدە محمد ابڕاهیم